

Ungbamvu ku nggo à charr ku Anu Ibraniya ba Ure ku meme

Uni charr ungbamvu wanggo wa à si da isa ima yi hen. A zzu nâ ti abangga ba nggo a charr ba ungbamvu ku nggo a hi ma kakami. A charr ungbamvu ku ku ani Yahuda abiga Kristi ba nggo a ka so ri amarr ka kakuma ni iga imbarr ini Yahuda yi. Zhi nu ihi imbarr yi i klonyarr nu nggo a nise tsi ni iga Kristi yi. A charr ku abiga mu wemi.

Abiga angga ba a so hi iha tuku itsutsarr kakami na anggo ka anu Roma ba tuku ambarr ani Yahuda mi kye. Anishirr ba a zha inkindirr yi nggo i ta su ba isisurr di Kristi yo à si Mezaya wa jiji.

Ungbamvu unngo ku u tsarr nggo iga i Kristi yi i mri iga i anu Yahuda yi, na anko ka wemi. Kristi à si Abachi. À mri abitu ba Abachi ba, na mri Musa na abikye undu aba Azhi Akuku ba. Yesu Kristi yo zizo à si unushirr jiji wa, na hi irri i anishirr bu inina ikpa. Yesu Kristi à lo Azhi Ahehe ka nggo a mri Azhi Akuku ka anu Yahuda ka. A charr di abiga ba a bu ga aza ka amba na aniru azizi abi kuchi ba nggo a ki ba iha aba a ka na kri karrkarr ni iga Abachi yi.

Are ka nggo a charr ka nu ungbamvu unngo ku, tuku ankla ka nggo a charr ka nggo

Imri i Kristi yi *1:1–3:19*

Iso i uniga yi i wre na *4:1-16*

Undu ku unikye ku Kristi ku u mri *5:1–8:13*

Azhi ka mri ka 9:1–10:39
 Anishirr abi kuchi ba nggo a si kaba ni iga yi
 11:1-40
 Ure ku abiga ba 12:1–13:19
 Ure ku ikikre 13:20-25

Uvuvurr wa à mri abitu ba Abachi ba

¹ Ni ikuchi ngbangba yi, Abachi à re na akiki amunta ba ba na angu ka abi kpa are ba na anko ka tankpami.

² Uwa a ta si ni ivi ikikre inggi yi, Abachi à so re ni inta ba nu Uzuma wa ku. Abachi à na ingbingbru yi zhi nu uwa yo ku. Ni ikikre yi Abachi à ttu uwa yo di a bu gri aseki ka wemi.

³ A di hi inkpinkpye i Abachi yi nu Uzuma uwa yo ku. Uwa yo à di du inta i hi di Abachi à si ki ngginggi. Uwa yo so gri aseki ka we nu ukyekye ku ure umaku. Nggo Uzuma wa ngla ila ure yi glo ku anishirr na ku ji so nu ungo ri ku Abachi Unkpi nu unkplassu wa.

⁴ Abachi à du Uzuma wa à mri abitu ama ba nâ ta si nggo isa yi nggo Abachi à yo ku Uzuma wa nggo, i mri isa i abitu bu unkplassu ba.

⁵ A si ni ima yo Abachi à si ddu unitu ama numa di,

“Ûwà yo su Uzumu mungga,
 ari ingga kaki Ati muwa” hen.*

Abachi à si ddu unitu unuma di,
 “Ingga i ta su ku uwa Aki,
 ùwà à ta su ki ingga Uzumu” hen.†

⁶ Nggo Abachi à ta tu Uzuma ni imeme ama wa nga ni ingbingbru yi na da ku abitu ama ba wemi di,

* 1:5 Kye zizo Asarr 2:7. † 1:5 Kye zizo 2 Samwila 7:14.

“Abitu ba Abachi ba wemi a ta kuttu na gbyarr ku
asa.”‡

7 Uwa ta si ni itu i abitu ba, Abachi à da di,

“Ingga i ka abitu ba ki unddunddu,

ni ka amirr iko amungga ba ki irrirri i uru.”§

8 Ni itu i Uzuma wa Abachi à da di,

“Ùwà Abachi, ittu imuwa yi ì ta so ku ùwà ase na
ase.

Ùwà bu hru anishirr muwa ba narrnarr.

9 Ùwà di zharr aseki azizi, ni karr aseki amimi.

A si ima yo du ingga Abachi amuwa wa, i ttu
ùwà

ni nu ùwà inkpinkpye inggi yi nggo i du ùwà ì
si ni inyarr mri abu ka amuwa ba.”*

10 A charr zizo na angbamvu ka di,

“Ni imeme yi, Ùwà Atiko, i na imimi,

ni na unkplassu ku na ango amuwa.

11 Aseki akama a taka gru ka nado, uwa ta su ùwà
na anko, ùwà so iso inggi.

A taka ngla kre na ta sa ankru.

12 Ùwà taka vu ba chi nâ ta si ikpo ankru nggi.

Ùwà ta sarr ba nâ ta a sarr ankru ngga.

Uwa ta su ùwà na anko, ùwà so so inggi meme yo,

ùwà ta so sese.”†

13 Abachi à si ddu unitu ama unuma di,

“Ji so nu ungo ri umungga bi

nggo ingga taka ka abi karr ùwà ba ka

ki ku ùwà inkpu imburr i sa aza” hen.‡

‡ 1:6 Kye zizo *Are Ka Zizo* 32:43. § 1:7 Kye zizo *Asarr* 104:4.

* 1:9 Kye zizo *Asarr* 45:6, 7. † 1:12 Kye zizo *Asarr* 102:25-27.

‡ 1:13 Kye zizo *Asarr* 110:1.

14 Abitu ba sa abata ngga? Abitu ba wemi a si izhi yo nggo a di nga ni zi abangga ba nggo a taka kpa ba ttungo nggo.

2

Abachi à na inkindirr inkpi nggo a ni kpa inta ttungo nggo

¹ Uwa si ni ima yo inta bu vu ure ujiji ku nggo inta wo ku nggo i gri ngbanga, wre ku inta bu si gu kuma hen.

² Ure ku ikpa ttungo ku nggo abitu ba a nu ábáchí amunta ba nggo u si ujiji. Abangga ba nggo à ta si kpanye na ku, na na inkindirr yi nggo ure ku u da di a bu na hen, Abachi à du ba ki iha inggi yi nggo abangga a zha na atu ambarr.

³ Inta ti si ga anko nggo Abachi na wa wre ku bu ddu inta ssuzzu ni inkindirr nggi yi hen, inta ta na kingginggi ni tsi ssuzzu ku iha ima yi? Atiko wa ki itu ima à kuchi re ure ku ikpa ttungo ku. Abangga ba nggo a wo nggo aba mi a tsarr inta krizhizhi mi, di a si ure ujiji.

⁴ Abachi ki itu ima à na aseki ka ikagri na a ka ku ayisurr. Abama yo a tsarr di ure umaku u su ure ujiji, na ni ukyekye ku ina aseki ni Izhi Iwre yi ku ikpanye ima.

Uwanggo nggo a di tsarr inta anko a ikpa ttungo wa

⁵ Abachi à si na abitu ba ki abi hru anishirr abi ingbingbru ihehe yi nggo so nga ni ichi nggo inta so re ni itu ima yi hen.

⁶ A si ta na meme hen. A charr ni inkla numa na angbamvu ka Abachi ka di,

“Unushirr à si angginggi, nggo ùwà ka ri amarr ni itu ima yi?

Unushirr a si ba angginggi nggo ùwà vri ni itu ima yi kakami?

⁷ Ùwà i sha ka ma zu ntsi ku abitu ba na achi ambarr,

ni turr ku anzi a ittu tuku inkpinkpye,

⁸ ni na ma ki uwanggo nggo à ta hru aseki ka ingbingbru ka wemi.”*

Icharr ima i da di Abachi à nu unushirr inkpinkpye ihru aseki ka ingbingbru ka wemi. Meme nggo a si ttu inkindirr numa glo hen. Ni ina ima mi, inta si hi ma ni so gri inkpinkpye i aseki ka we ziza hen.

⁹ Inta na anko i hi si Yesu, nggo à sha chi ma chi ji na abitu ba ba ki uvuntsi. Uwa à si ku ina wre i Abachi iyo nggo a du Yesu à ttu ku anishirr we. Ziza nggo, Yesu à ka ki iha na ttu ba, aba a turr ku anzi a ittu tuku inkpinkpye.

¹⁰ Abachi nggo à na aseki we. Aseki ka wemi a su ku ama. I wre ku Abachi uwa du iha yi i na uni gri ikpa ttungo wa ki krikri nggo na gri amumarr shishemi kuma ni inkpinkpye Abachi.

¹¹ Meme nggo, Yesu na amumarr shishemi ki abangga ba nggo a sama na ankizhi. Yesu na abangga ba nggo à na ba ki abi sama na ankizhi ba nggo a sa abi iko iyirr. Ima iyo i du Yesu à si kru ishisha iyo ba ki amuyirr hen.

¹² A ddu Abachi di,

“Ingga ta re ku amuya amungga ba, aniru na amba, ni itu imuwa.

---

* **2:8** Kye zizo *Asarr 8:4-6*.

Ingga ta gbyarr ku ùwà asa na ashishi ka akpa anishirr nu nggo a nggurr bi ni barr ùwà.”†

13 A da zizo di,

“Ingga ta yo isisurr imungga yi na ku.”‡

Na sarr da zizo di,

“Kye ingga nggo, na amumarr ba nggo Abachi à ni ingga nggo.”§

14 Amumarr ba Abachi, a yo ba meme yo, a sa anishirr ba ayiyi nu ukpa, Yesu mi à kaki unushirr meme. À na meme, wre ku ittu ima yi i ta ngu ukyekye ku Isheta wa nggo à hru ukyekye ku ittu nggo.

15 Ni ina ima nggo, abangga ba nggo a kru ittu yi na so sese ki agarr, uwa à ta ddu ba a ssuzzu.

16 Inta i hi di Yesu à nga nye zi ahinhan bu Ibrayi mu, na si nye zi abitu mu hen.

17 Ni ima yo, Yesu à kaki nâ ta si inta amuyirr ama wre ku bu ba ittu nggurr. À na ku Abachi undu nâ ta si ankpye unkpi abikye uni itito tuku uwanggo nggo a kpanye na ku. Meme nggo, na bu to ankpurr nggurr ila ure zhi ku anishirr.

18 Nu nggo uwa mi à ka hi iha tuku itsarr kye ba, ima yo i du à hi anko à zi abangga ba nggo a so tsarr ba kye nggo.

3

Yesu à mri Musa

1 Amuya abiga abi sama na ankizhi nggo Abachi à yo meme, imba bu han kye nggo Yesu à si uni

---

† 2:12 Kye zizo Asarr 22:22. ‡ 2:13 Kye zizo Ishaya 8:17. § 2:13 Kye zizo Ishaya 8:18.

ko na angu nâ ta su ankp̄ye unkpi abikye ni iga imunta yi.

² Abachi nggo à ttu Yesu, i Yesu à na aseki ka wemi nggo Abachi à da a bu na nggo, nâ ta si nggo Musa à na aseki ka wemi nggo Abachi à da di a bu na ka ku anishirr ba Abachi ba nggo.

³ A di gbyarr ku uni me iko asa mri iko yi nggo a me yi nggo. Uwa a si meme yo, Yesu à ma inta bu nu ma inkpinkpye mri Musa.

⁴ Iko i di se nu undurr wa nggo à me yi nggo. Uwa a sa Abachi nggo a me aseki ka wemi.

⁵ Musa à na aseki ka nggo a da di a bu na nggo zizi nâ ta si uvuvurr iko. À da ku anishirr inkindirr yi nggo Abachi à taka da ni ichi nggo.

⁶ Uwa ta su Kristi nggo, à hru abi iko ba Abachi ba zizi nâ ta si Uvuvurr. Inta i si abi iko ba Abachi nu nggo inta ti kri ngbangba ni ga angba ni isurr ashishi inkpi imunta yi.

A gba utu ni itu ika iyo isisurr na Abachi ku

⁷ Meme nggo, uwa à si na ti Izhi i Iwre da di, “Imba ti wo ukorr ku Abachi ku ari,

⁸ imba si kà iwo hen,
nâ ta su nggo akiki amba ba a na nu nggo a gru kri ku Abachi krikri,
nâ ta su nggo a na ku Abachi ni ankp̄uji wa na tsarr ma kye nggo.

⁹ Akiki amba ba a na nabo nggo na tirr ingga kye na tsarr ingga kye
na hi aseki ka nggo ingga i na na ase iso ine (40) ka.

¹⁰ A si ni ima yo ingga i ki unfu na anishirr abama ba ba ki ase iso ne,
ni ddu ba di, ‘A di ka iwo meme yo,

na a si di na aseki ka nggo ingga di a bu na hen.’

11 Ingga i ki unfu ni shi azhi di,
 ‘A si taka mirri ni iso su yi nggo Abachi à da du uwa à taka nu anishirr ama ba nggo hen.’ ”*

12 Amuya abiga, imba bu na zizi ni si du unuma ni imba ba a si ni isisurr i na aseki andanda na si yo isisurr na Abachi ku hen, na ka ugo a nu Abachi utsitsirr wa.

13 Imba bu si na meme hen. Imba bu di nggurr ikpa ni ivivi yi. Ni di na meme nu nggo imba ti so hi anko ni ivivi inggi yi nggo inta yo yi di “ari” nggo. Imba ti na meme, ila ure i si re unuma du a kaki uni kà iwo hen.

14 Inta ka sa abi Kristi jiji, nu nggo inta ti kri karrkarr kuma ni ikikre yi ni iyo isisurr imunta i imeme yi, nu nggo inta mi si ahinhan ayiyirr abama yo ni Kristi ku.

15 A charr na angbamvu ka Abachi ka di,
 “Ari, imba ti wo ukorr ku Abachi ku,
 imba bu si ta angbinta harr na atu hen,
 na ti ábáchí amba ba a na, na ka na si na inkindirr inggi nggo Abachi à da di a bu na yi nggo hen, na da aba ta hi inkindirr yi nggo Abachi à ta na nggo.”†

16 A sa anishirr abata mu nggo a wo ukorr ku Abachi ku na ka na si na inkindirr inggi nggo Abachi à da di a bu na nggo hen? A sa anishirr angga ba yo wemi nggo Musa à gri ba ssuzzu nu Masarr.

---

* 3:11 Kye zizo Asarr 95:7-11. † 3:15 Kye zizo Asarr 95:7, 8.

¹⁷ A sa abata mu nggo Abachi à ki unfu na ba ki ase iso ne? A sa anishirr abangga ba nggo a la ure, na ki na ankpuiji wa.

¹⁸ Abachi à shi ku abata ngga a zhi di, “A si ta rri ni iso su ima yi hen.” Abachi à shi azhi ka ku abangga ba nggo a kà iwo ma na ankpuiji wa nggo.

¹⁹ Inta hi di a su nu nggo aba si yo isisurr hen, ima yo i du ba a si rri ni iso su i Abachi yi hen.

4

Abachi à ta nu anishirr ama ba Azhibarr a Isu

¹ Ziza nggo, Abachi à da zu ki inta di inta i taka kpa iso su yi nggo à da nggo, di inta ki bwe, wre ku numa amunta a si ka ssu iso isu yi nggo a da zu ki inta hen.

² Kye inta mi wo Ure ku wre ku na ba meme. A wo ure ku na si kpa ku ni isisurr iyirr hen, ima yo du ure ku u si na ba inkindirr zizi hen.

³ Uwa a si ima yo di inta angga ba nggo kpanye nu ure ku nggo i so hi isu yi nggo Abachi a da du uwa a ta ni yi nggo. I si meme yo na ti Abachi à da di,

“Ingga i ki unfu ni shi azhi di,

‘A si ta rri ni iso isu yi nggo ingga i ka da zu ba hen.’

„*“

Abachi à da meme, nu nggo à ka kre undu umaku ba, bazhi nu nggo à na ingbingbru yi mu nggo.

⁴ À da ni inkla numa na angbamvu ka ni itu i azhibarr a tangba wa di, “Na azhibarr a tangba wa, Abachi à so su nu undu ku nggo à na.”

⁵ Na à da ni inkla inuma zizo di, “A si ta rri ni iso isu mungga yi hen.”

---

* **4:3** Kye zizo *Asarr 95:11*.

⁶ Ni ima yo, iso su i Abachi yi i ni kurr ku anishirr di a bu rri na yi. Uwa si nu nggo abangga ba nggo a wo Ure ku wre ku ni ikuchi yi a ka iwo ku Abachi, na ma irri yi chankarr.

⁷ Inta i hi di Abachi à ka zu azhibarr anuma nggo a yo sa, “Ari.” Na ase anuma shishemi ni ichi, Abachi à du Doda à charr na angbamvu ka nggo inta i ka re ni itu yi ba di:

“Imba ti wo ukorr ku Abachi ku ari,
imba bu si ta angbinta harr atu hen.”†

⁸ Na ka di Joshuwa à nu anishirr ba iso isu yi nggo Abachi à da du uwa a taka nu ba nggo, Abachi ka si nga ni re ni ichi ni itu i azhibarr anuma zizo hen.

⁹ Abachi à da ki inta di iso isu yi i se ku anishirr ba Abachi ba, ni nise nga mu.

¹⁰ Undurr wa nggo a ti mirri ni iso isu i Abachi yi, uwa ta so su nâ ta su nggo Abachi a so su nu undu uma ku.

¹¹ Uwa a si ni ima yo, inta bu ta ukpa ni mirri ni iso su ima. Uwanggo nggo à ti kà iwo ku Abachi na ta sa anishirr ba Israila ba a na nggo, uwa mi à taka ma chankarr ni mirri yi.

¹² Ure ku Abachi ku u su utsitsirr ni su ukyekye. Nâ ta su nggo anjingba ka ri kakami à di gye attuttu sarr na du ulade u ssuzzu, uwa si meme yo ure ku Abachi ku ù di mirri ni ga isisurr ki nanka ni izhi yi. Ure ku Abachi ku u gri amarr tuku inkindirr yi nggo unushirr a zha du uwa a ta na ssuzzu.

¹³ Inta taka bre ku uzirr munta ku. Inkindirr inuma ni ingbingbru yi wemi ka si sharri ku

† 4:7 Kye zizo *Asarr 95:7, 8*.

Abachi hen. Aseki ka wemi a kurr kprendende mi na ashishi ama.

Yesu à su ki inta ankpype unkpi abikye

¹⁴ Meme nggo, imba bu di inta i vu iga imunta yi gri ngbangba. Nu nggo inta mi i se ni ankpype unkpi abikye wanggo nggo à kakuma ni inkla yi nggo Abachi à se ma ba. Ankpype unkpi abikye uwama à si Yesu nggo à su Uvuvurr a Abachi.

¹⁵ Ankpype unkpi abikye amunta wa à hi nggo inta sama nu ukyekye ku nggo. Inta se na Ankpype unkpi abikye amunta wanggo nggo Isheta à tsarr uwa mi kye na anko tankpami nâ ta su nggo à ko tsarr inta kye nggo, ni ima mi uwa à si la ure hen.

¹⁶ Meme yo, inta bu di zirr sama ni isisu kuma ni imburr i Abachi i itito yi, ni na wre ku anishirr wa, wre ku Abachi à bu ki itito ni inta ba, na ta zi inta nggo inta ti zha izi.

5

¹ A di ttu ankpype unkpi abikye wa zhi na anishirr ba na du ma na undu na angu ka anishirr ba. Undu umaku u si ku gri aseki nga ni to ku Abachi, wre ku bu kpurr ila ure imbarr yi zhi ba.

² Nu nggo ankpype unkpi abikye wa mi ku itu ima a si ni iklonyarr ima, uwa di ki abangga ba nggo a vu sarr nggo bwe, nu nggo a si hi mu na vu sarr wa hen.

³ Nu nggo ankpype abikye wa mi à se ni iklonyarr, uwa à di to inkindirr ku ila ure ima yi tuku i anishirr yi,

⁴ Unushirr à si di ttu inkpinkpype i ankpype unkpi abikye yi na nkpama hen. Abachi mu à di yo

unushirr na na ma ki ankpype abikye. Abachi à na ku Aruna* meme yo.

⁵ Ima yo i du Kristi à si gɛ itu ima na kaki ankpype unkpɪ abikye hen. Iya, Abachi mu à ttu ma, na ddu ma di,

“Ùwà su Uzumu,
ari ingga i kaki Aki amuwa.”†

⁶ Abachi à da ni inkla numa zizo di,

“Ùwà ta so sese nu undu ku ankpype abikye ku,
na ti nggo Melikizede à se nggo.”‡

⁷ Nggo Yesu à ni di se ni ingbingbru yi, à di re kpokpo mi na Abachi ku na bu yì. À yi na kye Abachi nggo à ka ttu ma ssuzzu ni ittu nggo. Nu nggo Yesu à nu Aki ama wa inkpinkpɛ ima yi na wo ku ure.

⁸ Nu nggo à su uvuvurr mi, iha yi i du ma à wo ure.

⁹ Nggo à na inkindirr yi nggo a ka na a kre, uwa yo à kaki uni kpa anishirr ba nggo a wo ku ure ttungo sese.

¹⁰ Ni ina ima Abachi à na ma ki ankpɛ unkpɪ abikye, nâ ta su Melikizede.

Kri karrkarr ni iga imba yi

¹¹ Inta i se na aseki ka ida shishemi ni itu i ure ku unngo ku. Imba i su bwe ni vu inkindirr gri, ima yo i di ingga i si hi nggo ingga i ta bre ki imba ure ku, wre ki imba bu hi ku hen.

¹² Ka su uma imba i si abitsarr abanu mu, i ziza nggo mi i wre imba i du undurr numa nggo a ta

---

* **5:4** *Aruna*: Aruna à su uzayirr a Musa. Uwa yo à su Ankpɛ unkpɪ abikye uni imɛmɛ nu Israïla. † **5:5** Kye zizo *Asarr* 2:7. ‡ **5:6** *Melikizede*: *Asarr* 110:4. À si unikye tuku uttu na ase ka Ibrayi ka.

ni tsarr imba aseki ka imeme ka nu ure ku Abachi ku. Nggo ka su ma imba so ri ila jiji, i ziza nggo, imba i ni ko so àmà asisa.

¹³ Undurr wanggo nggo à ti ni so so àmà asisa, uwa à ni su uvuvurr ulala, na si hi inkindirr yi nggo i si zizi hen.

¹⁴ A ta si ila jiji nanko, ima i si i abangga ba nggo a ka chě ba. Aba ma a ka na undu na amarr ambarr ka ttuttumi, wre ba bu hi uzizi tuku undanda nanka.

6

¹ Meme nggo di inta i furr na aseki ka nggo a tsarr inta na ka ni itu i Kristi ni imeme yi. A tsarr inta di: Du ma aseki ka ruku ka nggo inta di kye di a ta kpa inta ttungo nggo, tuku iyo isisurr na Abachi ku,

² tuku itsarr i izzu na amasirr, tuku isa ku anishirr ungo ni itu, tuku itasi i abi kɛ yi, tuku ibre amu ikikre yi.

³ A ti si ikuchi, Abachi ti kpanye inta ta kuchi.

⁴ Abangga ba nggo a ka ttu iga yi ttungo ba, angginggi ka du ba a kanga na yi zizo? A ka hi di ure ku Abachi ku u su ujiji ba, na ka la iwre i Abachi yi kye ba, na kpa Izhi Iwre meme.

⁵ Na hi ni isisurr imbarr du ure ku Abachi ku u wre, na hi ukyekye ku ittu yi na ase ka so nga ka.

⁶ A ti kakuma nu ugo ni iga yi, a ka na kingginggi na gri ba kanga zizo? A si na ta abama a ko kpa Uvuvurr a Abachi wa nu unkunkurr ku zizo, na nga ni so nu ma ishisha na ashishi ka abanu.

⁷ Abachi à yo angu azizi ku imimi yi, nu nggo i di kpa ahru wa nggo a kuhre na yi nggo. Imimi yi

i kpa ahru wa ni di du ikiri yi nggo a ttu yi i furr ni klo ingbingbi iwre ku abi do ba.

⁸ Imimi inggi yi nggo ti to intto tuku agiga ndanda, i sama nu undu, i ki ywhiywhirr i kpa angu ndanda na Abachi ku ba, uru u ta tu yi ngu yo.

⁹ Amuya, na are ka nggo ingga re ki imba mi, inta hi ni isisurr munta da Abachi à zu ki imba aseki ka nggo a wre sha kakami, aseki ka nggo a di ga ikpa ttungo yi.

¹⁰ Abachi à si di ka abanu mri hen. Nggo a ka si kpamusu nu nggo imba i na undu umaku kakami hen, tuku nggo imba i tsarr di imba i kpanye na ku ni na ku abiga ba zizi nâ ta su nggo imba i so na ziza.

¹¹ Inta zha di imba wemi bu so kuchi nu undu umba ku kakami kuma ni ikikre yi, wre ki imba ka kpa inkindirr yi nggo imba i so surr ashishi bi yi nggo.

¹² Ingga i si ta nyarr nu nggo imba bu sa abi sanko hen. Imba bu na na ta sa abiga, ni vu gri, wre ki imba ka kpa inkindirr yi nggo Abachi à da zu ki imba nggo.

Abachi à ta na inkindirr yi nggo à da du uwa ta na nggo

¹³ Nu nggo Abachi à da zu ku Ibrayi du uwa à ta na ku aseki anuma nggo, undurr wa nggo à mri Abachi à sama, ima yo i du Abachi à ba itu ima a shi azhi ka.

¹⁴ Abachi à da di, “Ingga ta yo ku ùwà angu azizi ni ta nu ùwà ahinhan shishemi.”

¹⁵ Ibrayi à so chě na so surr ashishi, ima yo i du Abachi à nu ma inkindirr yi nggo à da du uwa à taka nu ma nggo.

¹⁶ Unushirr à ti shi azhi nggo, uwa à shi ni isa i undurr wanggo nggo à mri ma nggo. Meme nggo, undurr à si ta ri anta na ku zizo hen.

¹⁷ Abangga ba nggo a ta kpa inkindirr yi nggo Abachi à du uwa à taka nu ba nggo, Abachi à tsarr ba krizhizhi mi di inkindirr yi nggo uwa à da du uwa à ta na ba nggo, à si ta ba yi à kasarr hen. Ima yo du ma shi azhi ka asa ku ure ku nggo à da nggo.

¹⁸ Abachi à da zu ki inta na shi azhi kye ma. Na ka si ki imu hen! Aseki aha angga ka ka si kasarr hen. A di ni inta, abangga ba nggo kru sharri na Abachi ku nggo, ukyekye ku i kri ngbangba ni isurr ashishi yi, nggo a zu ki inta na yi.

¹⁹ Iyo isisurr nggi i si kyekeye na a ka kuyi na yi. I si ku isisurr munta yi nâ ta si inkpu inklo yi nggo di lo ijirrigi amasirr gri ni inkla iyirr. Iyo isisurr ima yo di na kuma nu ugo ku upri inkru ku na Abubo İwre Sha wa.

²⁰ Yesu à ka kuchi kuma ki inta nabo ba. Uwa yo à kaki ki inta ankpye unkpi abikye amunta na ase na ase wa, na anko ayiyirr wa nggo Melikizede à se nggo.

7

Melikizede à su unikye

¹ Melikizede à su uttu nu Salemu na à su unikye a Abachi Unkpi Kakami wa. Ibrayi à so ka zhi ni iku yi nggo à ku ri atuttu ane ba nggo, Melikizede ama na ku na anko na yo ku Ibrayi angu azizi.

² Ibrayi à ga aseki ka wemi nggo à si na ka nggo ki ambwa awurr na ba imbwa iyirr yi a nu Melikizede. Isa i Melikizede yi i si “Uttu ni na ku anishirr narrnarr.” Nu nggo à su uttu nu Salemu, isa ima inuma yi i si “Uttu ni isu.”

³ A si charr inkindirr na angbamvu ka Abachi ka ni itu i Melikizede hen, na si charr ni itu i aki ka ayirr ka ábáchí ma unuma hen.* A si charr ingri tuku ittu ima yi hen. A si nâ ta su Uvuvurr a Abachi na su unikye nggo à di se sama ni ikikre.

⁴ Imba kye nggo inkpinkpye i Melikizede yi i se! Ibrayi ábáchí wa nggo uwa yo a si ichi i igbu amunta yi, a ga aseki ka nggo a vu ba kpa ni iku yi ki ambwa awurr na ba imbwa iyirr yi a nu Melikizede.

⁵ Are ka Musa ka a da di abi ine i Levi nggo a sa abikye, aba yo a bu kpa uyirr ni itu iwurr a na aseki ka wemi. Abikye ba a bu kpa iki ima yi zhi na anishirr ambarr ba ba, ahinhan bu Ibrayi ba.

⁶ Melikizede à si zhi ni ine i nu Levi hen, na kpa imbwa iyirr ni Ibrayi ku, na yo ku angu azizi. Ibrayi yo su uwanggo nggo Abachi à yo angu zu ku.

⁷ Anishirr a hi namri du undurr wanggo nggo a di yo ku anishirr angu azizi, a mri abangga ba nggo a di kpa iyo angu izizi yi.

⁸ Abikye ba a di kpa uyirr na aseki awurr ka wemi, na hi da aba mi a sa anishirr mu meme nggo a taka ki. Uwa a ta si Melikizede nanko a kpa uyirr na aseki awurr ka Ibrayi ka, a da di à di so sese.

⁹ Inta ka da di Levi mi nggo à kpa uyirr na aseki a

---

* **7:3** *Aki ka ayirr ka ábáchí:* Melikizede à sama na aki na ayirr na sama na ábáchí.

awurr ka, uwa mi à han nu umi ku ábáchí ama wa, nggo Ibrayi à nu Melikizede uyirr na aseki awurr ka.

¹⁰ Meme mi nggo a nise ngri Levi nu nggo Melikizede a ma ni Ibrayi ku na anko aba ka hi krizhizhi mi ba du Levi taka su uhanma a Ibrayi.

Yesu à se nâ ta su Melikizede

¹¹ Nu nggo Are ka Musa ka a da da abikye ba a bu sa ahinhan bu Levi mi. A ka di undu ku abikye abu Levi ba u wre ma, a ka si zha unikye inuma nanka di a bu nga nâ ta su Melikizede, na si su uhunhan ku Aruna hen?

¹² A ti ba ine i abikye yi a kasarr, aba a ta ka are ka abikye ka mi a ka kasarr meme.

¹³ Akiko amunta wa nggo a re ni itu ima yi, à zhi ni ine inuma mu. Undurr nu uki umbarr ku a nise hru undu ku unikye na akikre ka ito ka.

¹⁴ Anishirr we a hi da a zhi nu uki ku Yahuda, u Musa à si da da abikye à taka nga zhi nu uga ukuma hen.

¹⁵ Iba kasarr inggi yi i ta kaki krizhizhi nu nggo unikye unuma a nga nâ ta si Melikizede.

¹⁶ A si na ma ki unikye ku are ka anishirr ngga hen. Aba si ttu undurr uwama ku ábáchí ama mu hen, a ttu ma ku nggo à se nu ukyekye ku nggo à ba ittu nggurr.

¹⁷ A charr na angbamvu ka Abachi ka di,
 “Ûwà ta su unikye ni so sese,
 nâ ta su nggo Melikizede à se nggo.”†

¹⁸ Meme nggo, aba a ka are ka ikuchi ka a zu na anga iyirr nu nggo are ka ikuchi ka a sama nu ukyekye na sama nu undu.

† 7:17 Kye zizo Asarr 110:4.

19 Are ka Musa ka a ka si na inkindirr wre ma hen. Ziza nggo inta i se ni inkindirr i surr ashishi inggi nggo i mri nggo. Isurr ashishi ima iyo i ta gri inta chinga na Abachi ku.

20 A si inkindirr inkpi mu nggo Abachi à shi azhi di Yesu à taka di su unikye, uwa ta si abikye abanu ba, Abachi à si shi azhi hen.

21 Abachi à shi azhi nu nggo à na Yesu ki unikye nggo, na ddu ma di,
 “Akiko wa à shi azhi kakami,
 na si ta ka amarr ama ka kasarr hen.
 ‘Ûwà yo ta su unikye sese.’ ”‡

22 Ina ima i tsarr di Yesu yo à si imbarr wa nggo Abachi à tsu lo azhi ama ka na anishirr ama ba ba, nggo à si ida zu ishi azhi imri yi nggo Abachi à shi ku anishirr ama ba nggo.

23 Inkindirr inuma i se zizo nggo i na Yesu ki nanka: Ankpinkpye abikye ba we a ka kî ba, amumarr ambarr nggo a kpa ba nggo aba mi a kî, uyirr ambarr mi a si so tsitsirr hen.

24 Uwa ta si Yesu nanko, à si ta ttu hen, na taka su unikye sama ni ikikre.

25 Ni ima yo Yesu à su uwanggo nggo à se nu ukyekye ku kpa abangga ba nggo a ga ma nga na Abachi ku ttungo ziza tuku ase na ase. Na so di barr ttuttumi ni itu imbarr yi.

26 Yesu yo à si nâ ta si ankpypye unkpi abikye wa nggo inta i zha nggo. À su uni wre, na sama ni ila ure, na sama na ankizhi. Aba a ttu ma ki nanka na abi la ure ba. Na a gî ma ki tsa mri aseki ka unkplassu ka.

---

‡ 7:21 Kye zizo Asarr 110:4.

²⁷ À si si nâ ta si ankpinkpye ankpinkpi abikye abanu ba nggo ni ivivi yi a di han ininazzu a to ku ila ure imbarr yi tuku i anishirr yi hen. Kristi à ni ito ima yi nu nggo à ni itu ima yi ankpa yirr yo mre na si taka ni zizo hen.

²⁸ Ni ida i Are ka Musa ka, a di na anishirr ba nggo a si wre ma mi ki ankpinkpye ankpinkpi abikye hen. Nu ugo ku nggo a ni Are ka Musa ka nggo Abachi à shi azhi na à na Uzuma wa ki ankpye unkpi abikye. Uzuma uwa yo à su ankpye unkpi abikye sese wa nggo à wre ma.

8

Yesu nggo à su ankpye unkpi abikye amunta wa

¹ Ichi i ure umunta inggi i si di, inta i se nu ankpye unkpi abikye, nggo à so nu ungo ri ku imburr ittu i Abachi Unkpi nu unkplassu wa.

² A su ankpye unkpi abikye nu Unto ku Iwre Sha Kakami ku, ni iburr yi nggo i sa abubo a ibarr ajiji wa nggo Atiko wa mu à me na ankpa ma, na si su unushirr nggo à me yi hen.

³ Undu ku ankpye unkpi abikye ku nggo u si ito tuku igri aseki ni nu Abachi. Uwa a si meme yo nu ankpye unkpi abikye amunta wa ku.

⁴ Ka da ankpye abikye munta wa à so ni ingbingbru inggi, à ka si su unikye hen, nu nggo abikye a se ni ingbingbru yi inggya na so gri aseki ka na nga nâ ta su nggo Are ka a da nggo.

⁵ Undu ku nggo abikye ba a di na ku nggo u su ni inkla abubo yi nggo i su ukpukpla mu tuku iyu mu i inkla iwre sha ijiji yi nu unkplassu. Ni ima yo, Musa à ta so me Iburr i nggurr bi i Abachi yi nggo,

Abachi à gbye ku utu di, “Ki bwe ni ga aza ka iyu yi nggo ingga i tsarr uwa ni igbre yi nggo.”

⁶ Ziza nggo Abachi à nu Yesu undu ku unikye unngo ku nggo u mri undu umbarr ku. Uwa si na anko ayiyirr ama yo, azhi ka nggo Abachi à lo na anishirr ba nggo a si Yesu yo a kri na atsutsu ambarr ka na ssu ka bi. Ilo azhi ima i mri nu nggo aseki angga ka nggo ilo azhi yi ida ka zu nggo a mri.

⁷ Na ka di ilo azhi imeme yi i sama na abla, a ka si zha inuma nanka hen.

⁸ Abachi à hi di anishirr ama ba a ka kpala ba, na ddu ba di:

“Ivi inuma i so nga

nggo ingga ta shi azhi ahehe

na anishirr bu Israila ba

tuku anishirr bu Yahuda ba.

⁹ À si ta si nâ ta si azhi ka

nggo ingga i shi na ábáchí ambarr ba ba nggo hen,

nu nggo ingga i vu ba nu ango

ssuzzu ni igbu nu Masarr.

Aba si na inkindirr yi nggo ingga i da na azhi akama di a bu na hen.

Ima yo i di ingga i ka ba du.

¹⁰ Ziza, uwanggo yo a sa Azhi Ahehe ka nggo ingga

ta shi ku anishirr abu Israila ba

ni ivi i so nga yi.

Ingga ta du ba a hru are amungga ka ni isisurr imbarr,

ni ta charr ba na ka ni isisurr.

Ingga yo i ta sa Abachi ambarr wa,

aba a ta sa anishirr amungga.

¹¹ Undurr à si ta tsarr uzayirr di,

‘Hi Akiko wa’ hen.
 Aba wemi a ta hi ingga,
 ba zhi nu uvutsa kakami wa ku kuma nu
 unkpi kakami wa.

¹² Ingga ta nggurr ila ure imbarr yi zhi,
 ni si ta gri ikpala imbarr yi ni isisurr hen.”*

¹³ Atiko wa à ti re ni itu i Azhi Ahehe, ure ukuma
 u tsarr da azhi ka imeme ka a chě ba. Inkindirr i ti
 chě i sama nu undu ni ta gru ka nado.

9

Iburr i nggurr bi yi Abachi yi nu unkplassu

¹ I wre Unushirr a bu kye azhi ka imeme ka
 ssu nu ungo, i wre anishirr bu ga anko ka ibarr
 ka nggo are ka a tsarr, na bu se ni iburr yi nggo
 unushirr nggo a na yi.

² A na iburr yi ku aseki ka angga ka yo. Unto ku
 imeme ku u ri Abubo a Iwre. Nabo aba a zu ingba
 nu uru, i imburr inkpi, u unfonfo wa nggo a to ku
 Abachi.

³ Nu ugo ku upri inkru ku harr anko ku uha ku,
 a su uki ku uha ku nggo a yo ku di, Unto ku Iwre
 Sha Kakami yi.

⁴ Akikre ka itu iki ihun ingba ngginggi ka nggo a
 hu ka ni izinarriya a si kuma nu uki ukuma yo, na
 akwati a ishi azhi wa, nggo a hu wa ga akotu ka ni
 izinarriya. Nu umi ku akwati ku, aba zu azhizha
 wa nggo a na wa ni izinarriya. Ila i mana i kurr
 nu umi ku, amfarr a yi ungo a Aruna wa, nggo
 angbamvu a to na wa nggo, na angbinta ka nggo
 a charr Are ka Musa ka na ka nggo.

---

* **8:12** Kye zizo *Irrimiya 31:31-34*.

⁵ Ni itu i akwati a ishi azhi wa, aba a sa angankru aha nggo zzu abitu ba Abachi ba, nggo so tsarr inkpinkpye i Abachi yi. Aba a ki angba ambarr ka so harr abubo a nggurr ila ure zhi wa, nggo ama yo a su unto ku iso ku itito i Abachi yi. Ziza a si su nggo a ka bre inkindirr ima kre na yiyirr hen.

⁶ A ssu aseki ka a zu meme nggo, abikye ba a di rri kuma nu uki ku imeme ku ttuttumi ku na undu umbarr ku.

⁷ Ankpye unkpi abikye uwa yo na nkima a di rri nu uki ku uha ku ankpa yirr ni ise. A di gri ayiyi anggo nggo a ta ku to ku ila ure yi nggo anishirr ba a di na, na si hi da aba a la ure hen.

⁸ Izhi Iwre yi i tsarr inta krizhizhi mi di a nise bwu anko a rri kuma nu Unto ku Iwre Sha Kakami wa, nggo a ni ko na undu ni Iburr imeme yi.

⁹ Ina ima yi i tsarr inta inkindirr inkpi inuma nggi na ase angga ka. Ini aseki tuku ito ankpurr a ka si ngla isisurr i unushirr zzu pempe hen.

¹⁰ Aseki ka nggo a di na ka ni ikuchi ima mu nggo a di si ni itu i ila iri, inkindirr iso, tuku nggo a di ngla ikpa ba na abi yo mre. A taka di na meme yo bari na ka ni ma nu nggo Abachi à taka gri anko ahehe anuma a nga nggo anishirr a taka di na aseki nggo.

Aiyi a Kristi wa

¹¹ Kristi à kaki ankpye unkpi abikye wa, Abachi à du uwa yo à na aseki ka nggo Abachi à da du uwa à ta na ki inta nggo. Iburr yi nggo à rri ba nggo iwre ma, ni si si iburr yi nggo anishirr ngga a na yi na ango hen, ni i si si i ingbingbru inggi yi hen.

¹² À na undu na ayiyi ama, nggo na to ankpurr wa na si si ayiyi a amuwu, ka imimarr ilando iniru hen. À rri kuma nu Unto ku Iwre Sha Kakami ku ankpuru ayirr yo na kpa inta ttungo sese.

¹³ Ayiyi a amuwu, na a ilando iniru, ni inturu i achinji alando asisarr nggo a tu wa nu uru, nggo a di mi ku anishirr ba nggo a se na ankizhi, aba ngla ukpa umbarr ku zzu zizo.

¹⁴ Ayiyi a Kristi, nggo sama na ankizhi ka si na mri hen? Nu ukyekye ku Izhi i iso sese yi uwa à ni itu ima ku Abachi na ni ngla ankizhi ka glo ki inta ni isisurr. Ziza inta ka na undu ku Abachi uni so tsitsirr wa.

¹⁵ Ni itu ima yo Kristi à gri Azhi Ahehe nga ku anishirr zhi na Abachi ku. Abangga ba nggo Abachi à yo ba nggo a ka kpa iyo angu izizi yi nggo a da zu ba; iyo angu yi nggo su sese. A ka kpa aseki akama nu nggo Kristi à ttu, wre ku anishirr ba nggo so nu umi ku azhi ka imeme ka ka kpa ikpa ttungo.

¹⁶ Undurr wa nggo ti ttu na charr ungbamvu zu nggo a ta ni ga iki ima yi, undurr si ta ba inkindirr nu umi ku iki ku sama ni itsarr di uni charr wa à ka ttu jiji ba hen.

¹⁷ Uni charr ungbamvu uwama a ti ni so tsitsirr, ungbamvu ku u ta sama nu undu, a ti ttu bari ungbamvu ku u ta su nu undu.

¹⁸ Ima yo i du ba a lo azhi ka imeme ka mi na ayiyi meme bari azhi ka a na undu.

¹⁹ Ni imeme yi nggo Musa à bre ku anishirr ba aseki ka nggo a charr ka na are ka, na ba ayiyi a alando aniru tuku ayiyi a amuwu a nggurr bi na surr amasirr bari na tsu a mi nu ungbamvu ku

are ku, na mi ku anishirr ba wemi. A tsu wa na azzuzzu asisarr nu unggungga ku unkunkurr ku nggo a yo ku du hiso.

²⁰ Na da di, “Inkindirr yi nggo ingga i so mi nggo a sa ayiyi anggo nggo a lo azhi ka nggo. Abachi à ddu imba di imba bu na inkindirr yi nggo azhi ka à di a bu na yi nggo.”

²¹ Musa à ga aza akama yo na mi ayiyi wa meme ni Iburr i nggurr bi i Abachi yi tuku na aseki ka nggo a di na undu na ka ni kuttu na ku Abachi nggo.

²² A charr na Are ka Musa ka da di, ayiyi nggo a di ngla igarr i aseki yi wemi ki azizi zzu. Nggo ika ayiyi hre ti sama, inggurr ila ure zhi sama.

Ittu i Kristi yi ka ila ure glo

²³ Meme yo, a ta ngla aseki angga ka nggo a si iyu mu i aseki ajiji ka nggo a se nu unkplassu na ayiyi a ininazzu. Uwa ti sa aseki ka nggo a se nu unkplassu nggo, akama a zha ito yi nggo i wre mri kakami.

²⁴ Kristi à si rri kuma si ni inkla iwre inggi nggo unushirr nggo a na yi hen. Uwama à si iyu mu unto ku ibarr ku nu unkplassu. Na di si na age ka Abachi so tsi angu na angu a imunta.

²⁵ Ankpye unkpai abikye ani Yahuda ba à di gri si sa ayiyi ama yo hen, à di gri ayiyi a ininazzu wa na rri kuma na Unto ku Iwre Sha Kakami wa ankpa ayirr ni ise. Yesu à si di gri itu ima ko ito mu nu unkplassu ankpa shishemi zizo hen.

²⁶ A ka di na meme, a ka ki iha ankpa shishemi zhi nu nggo a na ingbingbru yi mu nggo. A si ziza nggo yo nggo ase ka a so ki ywhiywhirr i kre, nggo

uwa a nga ankpa ayirr yo mre ni ttu ila ure glo, nu nggo a ba itu ima a ni du ba a to.

²⁷ Si ni ima yo anishirr we ta ki ankpu ayirr, nu ugo kuma Abachi taka ni bre ba amu.

²⁸ Na anko ayiyirr ama yo a to Kristi ankpu ayirr, wre ba bu ka ila ure i anishirr shishemi glo. A taka nggurr huzzu ankpu a uha wa, si su ku ure ku ika ila ure ka mu zizo hen. À taka ni kpa abangga ba nggo so di gbye anko ama wa ni isisurr iyirr.

10

Iba Yesu to ankpurr wa i sa ankpa ayirr yo

¹ Are ka Musa ka nggo a ni ani Yahuda ba na ka nggo a si iyu mu i aseki azizi ka nggo taka nga. Iyu ima inggi si si inkindirr ijiji yi hen. Ito ankpurr yi nggo Are ka Musa ka a da da a bu di na na ankpu na ankpu, na ase na ase, a si ma ingla abi nga na age ka Abachi zzu pempe hen.

² A ka ti ngla abi kuttu ku Abachi ba aba si zzu pyarr ni ila ure imbarr yi hen, na du aba ka si di ri amarr ka ila ure imbarr yi zizo hen, a ka si meme ito ankpurr yi ka kukri.

³ Ito ima i di tsarr ba ila ure imbarr na ase na ase,

⁴ nggo ayiyi a ilando na amuwu ka si ba ila ure ka hen.

⁵ Ni ima yo, nggo Kristi à nga ni ingbingbru yi ni da di,

“Ûwà ì si di zha ito ankpurr ka ini hen.

Ûwà ì na ukpa ssubi zu ki ingga.

⁶ Ûwà ì si di nyarr ni ininazzu yi nggo a di tu yi nu uru wemi hen.

Ni si di nyarr na aseki ka nggo anishirr a di ni ku inggurr ila ure zhi hen.

⁷ Kristi à da di, ‘Inggá nggo inggya Abachi, ingga nga nye na inkindirr yi nggo ùwà nggo i da di ingga bu ni na yi. A charr na angbamvu ka are ka meme yo ni itu imungga.’ ”*

⁸ Nu nggo are ka a da di a bi na aseki akama mi nggo, ni imeme yi Kristi à da di, “Ùwà si di zha ito ankpurr ka ini hen, ni si di zha ito ankpurr i ininazzu yi nggo a di tu yi nu uru hen, tuku aseki ka nggo a di ni da Abachi bu nggurr ila ure zhi nggo, ùwà si kpanye na aseki akama hen, ni si di nyarr na ka hen.” (A di na aseki akama nu nggo are ka mu a da di a bu na nggo.)

⁹ Na da zizo di, “Kye ingga nga ta ni na inkindirr yi nggo ùwà i zha di ingga bu na nggo.” Ni itu ima yo, Abachi à ka ito ni ininazzu yi a zu na anga ayirr na gri ito i Kristi yi nga ni yo na abubo ambarr wa.

¹⁰ Yesu Kristi à na inkindirr yi nggo Abachi à da ku di a bu na nggo. Na ba itu ima à to ankpa yirr meme nggo na kpurr ila ure imunta yi zhi mremremu, ima yo i du Abachi à ka inta ki ama, nu nggo Yesu Kristi à ba itu ima à to ankpa yirr na kpurr ila ure imunta yi zhi ankpa ayirr.

¹¹ Abikye ba ani Yahuda ba a di na undu ku unikye ku ttuttumi, na si di ttu azhi yo hen, na di to ito ima ki ankpa shishemi. Ito yi nggo ka si kpurr ila ure zhi hen. ¹² Kristi à na ito yi ankpa yirr yo. Ito ima yi i ka ila ure glo. Ima yo i du ma so nu ungo ri ku Abachi.

---

* **10:7** Kye zizo *Asarr 40:6-8*.

¹³ Na so nabo bi nggo Abachi à taka ka abi kama ba zu ku ki imburr i sa aza.

¹⁴ Ni ito ankpurr ankpa yirr inggi yi, uwa na abangga ba nggo a kpurr ila ure imbarr yi a zhi ba nggo a wre ma.

¹⁵ Izhi Iwre yi mi ì di re ni inta ba ni itu ima yi. Ni imeme yi Izhi Iwre yi ì da di:

¹⁶ “Atiko wa à da di, uwanggo yo à si ishi azhi yi nggo ingga i ta shi na ba nggo, nggo ivi ti nga.

Ingga ta yo ba are amungga ka ni isisurr imbarr yi,

ni ta charr ba na ka na amarr ambarr ka.”†

¹⁷ Na da di:

“Ingga ta nggurr ila ure imbarr yi zhi,

ni si ta gri ikpala imbarr yi ni isisurr imungga hen.”‡

¹⁸ Nu nggo Abachi ti kpurr ila ure imbarr yi zhi ba, aba si zha ito numa nggo ta kpurr ila ure zhi ba zizo hen.

Di inta kuchi ni iyo isisurr na Abachi ku

¹⁹ Amuya amungga abiga, a si ni ima yo ayiyi a Yesu wa à bwu anko mu zu ki inta nggo inta ta mirri kuma nu Unto ku Iwre Sha Kakami ku, sama ni isisu.

²⁰ Yesu à ttu nggo na bwu ki inta anko ahehe a iso. Uwa yo a sa anko ama na so tsitsirr. Ungbanja ankru ku nggo u harr anko a uki wa u nggarr ki uha, uwa su ukpa ku Yesu ku yo u nggarr meme.

²¹ Inta i se nu unkiye unkpi wanggo nggo a so di kye anishirr ba Abachi ba.

---

† **10:16** Kye zizo *Irrimiya 31:33*. ‡ **10:17** Kye zizo *Irrimiya 31:34*.

²² Ni ima yo di inta nga na Abachi ku ni isisurr iyirr, ni kpanye kakami. Inta bu zirr ki anishirr angga ba nggo a ka kpurr amarr ka ila ure ambarr ka zhi na ayiyi a Yesu ba, aba ka nglà inta zzu na amasirr a iwre ba.

²³ Di inta di gri iyo isisurr imunta yi ngbangba. Ni surr ashishi nggo inta da ku abanu nggo inta hi da Abachi à ta na inkindirr yi nggo à da du uwa à ta na ki inta na yi nggo.

²⁴ Di inta ri amarr ka ikpa ni zi ikpa ni ikpanye tuku ina undu uzizi.

²⁵ Inta bu si ka inggurr bi imunta i abiga yi du, nâ ta su nggo inkpu munta yi so di na hen. Iya, di inta kuchi ni zi amunta abanu kakami du ba tsi kyekye, nu nggo inta hi di azhibarr a Abachi wa ki ywhiywhirr.

²⁶ Inta ti hi ure ujiji ku nggo a da ki inta na ku nggo, ni ti ka ni di la ure na wurr, ito aseki numa i sama nggo ta kpurr ila ure zhi.

²⁷ Inkindirr yi nggo i ji inta bu na inggi i si di inta bu so ni isisu bi nggo Abachi à ta kanga nu unfu kakami ni bre amu na ngi abangga ba nggo a karr ma nu uru.

²⁸ Undurr wa nggo à ti ka na si na inkindirr yi nggo Are ka Musa ka a da hen, anishirr aha ka atarr a ti hi inkindirr yi nggo undurr wama à na nggo, aba bu ngu ma, na bu si ki itito na ku hen.

²⁹ A ti na meme ku Are ka Musa ka mu, aba ta na kingginggi ku wanggo nggo à si kye Uvuvurr a Abachi wa ki inkindirr hen, na si ba ayiyi a lo azhi wa nggo a nglà ba ssuzzu ni ila ure yi ki inkindirr hen. Undurr uwama nggo à marr Izhi yi nggo i na ki inta uzizi nggo, imba kye a taka na undurr

uwama ki ngginggi? Iha yi nggo uwa nggo a yo yi ni itu ima, i si ta si ntsi hen.

³⁰ Inta i hi uwanggo nggo à da di, “Ihan yi i si mungga. Ingga ta han anishirr inkindirr yi nggo iwre ku ina imbarr yi nggo.” Uwa yo da zizo di, “Atiko wa à ta bre ku anishirr ama ba amu.”

³¹ Uwa si inkindirr isisu unushirr à rri na ango ka Abachi nggo à so tsitsirr.

³² Si kparamusu ni ivi i ikuchi nggo a tsarr imba ure ujiji ku ni imeme yi hen. Imba i ki iha kakami na aseki shishemi, ni ka ni kri ngbangba ni ikuchi sa ni iba ttungo.

³³ Na ankpu numa anishirr a di re ki imba are andanda na ki imba iha na ashishi ka anishirr. Ni ivi inuma yi, imba mi i rri na anishirr abanu ba nggo a so re ba are andanda na ki ba iha meme nggo.

³⁴ Imba i ki iha ndo na abangga ba nggo a harr ba na aki ka iharr. Aba a vu imba kpa aseki amba ka wemi nggo, imba kpanye ni isisurr i inyarr, nu nggo imba hi di imba se ni inkindirr yi iwre sha nggo ta so sese.

³⁵ Imba si ba ttungo ni ikri ngbangba imba yi hen, nggo i gri azadi ka nggo a sa ankpi.

³⁶ Iwre imba bu vu isisurr, wre ki imba bu na inkindirr yi nggo wre ku Abachi ni ka kpa inkindirr yi nggo à da zu.

³⁷ Angbamvu ka Abachi a da di,
“A ji ntsimi u wanggo nggo à ta nga nggo a bu nga.
A si ta kachi hen.

³⁸ Uwanggo nggo Abachi kpa ma à ta so ku iyo isisurr.

À ti ka ko nu ugo,

ingga si ta nyarr ku hen.”§

³⁹ Uwa ta si inta nanko, inta si se nu umi ku abi kako nu ugo kuma ku ittu hen. Inta se nu umi ku abangga ba nggo a yo isisurr aba kpa ba ttungo nggo.

11

Iyo isisurr i anishirr abi ikuchi ba

¹ Iyo isisurr nggi si ikpanye na aseki ka nggo inta so surr ashishi di a ta nga. Nu nggo inta si hi ka mi hen, ni hi di a si jiji.

² A si iyo isisurr i anishirr abi kuchi iyo i du Abachi à na ba ki abangga ba nggo inta ta ga aza azizi ambarr ka.

³ A si iyo isisurr na Abachi ku, ima yo di inta i hi da Abachi nggo à na ingbingbru yi nu ure uma. Meme yo nggo, Abachi à na undu ni inkindirr yi nggo inta si hi hen ni na aseki ka nggo inta hi ka nggo.

⁴ Iyo isisurr nggi du Habila a nu Abachi ini iwre nggo uzayirr Kayinu wa si ni hen. Abachi da du uwa a nyarr ni ini ima yi Habila à ni na kpa ma ku uzizi, ku iyo isisurr uma ku. Nu nggo Habila à ka ttu mi ba, iyo isisurr ima yi i si ku anishirr inkindirr i kye izizi ari.

⁵ A si iyo isisurr iyo i du Abachi à ba Inoki hun ko nu unklassu na du ma si hi ittu hen. Aba si hi ma hen, nggo Abachi à ka ba ma nado ba. Nggo a nise ba ma, ungbamvu ku Abachi ku u da di à su unushirr wa nggo à su ku Abachi isisurr.

⁶ Unushirr wa nggo à sama ni iyo isisurr na Abachi ku, a ka si na inkindirr yi nggo ta su ku

---

§ 10:38 Kye zizo *Habaku* 2:3-4.

Abachi isisurr hen. Undurr wanggo nggo ti nga na Abachi ku nggo undurr uwama a ta kpanye da Abachi a se ma na di nu ba azadi ka nggo a di nga na ku nggo.

⁷ A si iyo isisurr i Nuhu nggi i ni du ma à wo ure ku Abachi ku ni itu i aseki ka nggo a nise la. Nuhu à tarr uddu unkpi ku nggo u kpa ma ttungo na abi iko ma ba na amasirr wa. Nuhu à na inkindirr yi nggo i du anishirr bi ingbingbru ba a hi di aba a na inkindirr indanda. A si iyo isisurr iyo i du Abachi à kpa ma ki unushirr uzizi.

⁸ A si iyo isisurr iyo i du Ibrayi à wo ku Abachi nggo à yo ma di a bu ssuzzu kuma ni igbu wanggo nggo Abachi à da du uwa à ta nu ma nggo. A ka igbu ama wa du na si hi inkla yi nggo uwa à so kuma hen.

⁹ A si ku iyo isisurr iyo du Ibrayi à sarr abubo a iso ki unichirr ni ìgbù wanggo nggo Abachi à da du uwa à ta nu ma nggo. A di rri so ni iburr. Ani Ishaku tuku Yakubu nggo a kpa ida zu i Abachi yi meme, aba mi a rri so na aburr wa.

¹⁰ Ibrayi à na meme nu nggo à so kye ko ni ìgbù* wa nggo Abachi mu à tsarr kye na me na ankima, ìgbù wa nggo ibarr ima i kri sese.

¹¹ A si iyo isisurr nggi i du Sarratu ayamba a Ibrayi wa à hru ine, nu nggo a ka chě ba na di se nu ukru. Sarratu à kpanye da Abachi ka si ka angu sarr ni ida zu ima yi hen.

¹² Nu nggo Ibrayi à ka chě ki ndanda mi ba na kpa ahinhan ba nggo à kri shishemi zzu intsintse

---

* **11:10** *Ìgbù wa:* ìgbù wa nggo anishirr ba Abachi ba a di so na ku nggo. A ti gri aba yo ma di Urushalima nu unkplassu. (Kye zizo *Ibraniya 12:22.*)

mu nu unkplassu tuku ugbuhun nu unddu ku inyi nggo undurr ka si bre kye hen.

¹³ Anishirr abama a gri iyo isisurr imbarr yi ma ni ki. A si kpa aseki ka nggo Abachi à da du uwa à ta nu ba hen. A kri gbagba mu na hi aseki ka na ashishi yo mre na nyarr. Uzirr umbarr ku mi u tsarr da aba mi a si abichirr mu ni ingbingbru yi.

¹⁴ I si jiji mu di anishirr ba nggo di re meme a di kpanye da aba a ko kye ko ni ìgbù wa nggo a yo da ambarr.

¹⁵ A si di ri amarr ka ìgbù wa nggo a ka ma du nu ugo hen. Ka da a di ri amarr akama, a ka zha anko a ikakuma wa.

¹⁶ Aba si na meme hen, na yo isisurr ni ìgbù wanggo nggo a wre mri na se nu unkplassu mu nggo. Ni ima yo Abachi à di nyarr nggo a di yo ma di Abachi ambarr, uwa a si ni ima yo Abachi à ssu ìgbù a zu ba.

¹⁷ Nggo Abachi à tsarr Ibrayi kye, uwa si iyo isisurr iyo du Ibrayi a ba uzuma uyirr wa Ishaku à to ankpurr. Ibrayi yo à su uwanggo nggo Abachi à yo angu zu ku, ni ima mi, uwa kpanye du uwa ta ni uzuma wa nggo su uyirr yo.

¹⁸ Abachi à da ku di, “A su nu umi ku Ishaku† nggo ùwà ta kpa ahinhan ba nggo ingga da zu.”

¹⁹ Ibrayi à hi da Abachi à ka du iku i Ishaku yi i tasi. Uwa à kaki meme yo jiji, Ibrayi à kpa Ishaku kanga tsitsirr, (na ta i taka se ni ichi).

²⁰ Nggo Ishaku à yo isisurr na Abachi ku na yo ku ani Yakubu tuku Isuwa angu ka iwre, ni itu i inkindirr yi nggo i taka la ni ichi.

† 11:18 Kye zizo *Imeme* 21:12.

²¹ A si iyo isisurr nggi i du Yakubu yo ku amumarr ba Isuhu ba angu azizi bari na ttu. A kuyi nu amfarr a yi ungo ama wa na gbyarr ku Abachi asa.

²² Uwa si iyo isisurr iyo du Isuhu, nggo à ta ttu na re ni itu yi nggo anu Israila ba taka ssuzzu nu Masarr na da ba inkindirr yi nggo a taka na na attuttu ama ka.

²³ A si iyo isisurr iyo du akiki bu Musa ba a sha ma sharri ki ihwa itarr nggo ngri ma nggo. A hi da a wre uvuvurr, isisu i si ki ba nu nggo a si wo ure ku uttu ku nggo hen.

²⁴ A si iyo isisurr iyo i du Musa, nu nggo a furr na kisa di a bu si yo wa ki uvuvurr a uva a uttu nu Masarr hen.

²⁵ À kpanye du uwa à ta ki iha na anishirr ba Abachi ba ba, nggo a ka nyarr iki nggo di sha gri ila ure nga.

²⁶ À ri amarr di i wre sha uwa bu ki iha ku Kristi wa tuku nggo a bu turr aseki ka Masarr ka hru. A so kye ko ni inkindirr inggi yi nggo a taka nu ma ni ichi.

²⁷ A si iyo isisurr iyo i du Musa à gru share nu Masarr na si kru isisu du uttu wa à ta ki unfu hen. Musa à si kukri hen na kuchi kakami zzu da à hi Abachi wa nggo a nise hi ashishi na ashishi.

²⁸ A su ku iyo isisurr iyo i du Musa à tsarr anishirr ba anko iri Iga i Ivu Sarr yi tuku imi ayiyi na angu ankonki, wre ku unitu a Abachi wa nggo à di du anishirr a ki nggo, a si ta du ingri imeme i ani Israila yi ki hen.

²⁹ A si iyo isisurr nggi i du anu Israila ba a kucha Inyi Ususarr wa, uwa zzu na ta so zirr na ábì. Nggo

anu Masarr ba a gru da aba ta ga ba nggo, amasirr wa a gu ba na kuma.

³⁰ A si iyo isisurr i anu Israila iyo i du ugonka ku nggo a me harr igbu nu Jerriko wa u jaku, nu nggo a zirr kago ku ki ivi tangba.

³¹ A si iyo isisurr iyo i du Raha, unddunndu wa, à kpa abi bre abubo kye ba, aba si ngu ma na abangga ba nggo ka iwo ku Abachi hen.

³² Imba di ingga bu da angginggi zizo? Ingga ka so nu momo nggo ni charr ki imba ni itu i anu Gidiyo, Barraki, Samusi, Jefita, Doda, Samwila na abi kpa are ba Abachi ba.

³³ A si iyo isisurr iyo i du ba a tsi ni ìgbù yi na ri yi. A na inkindirr yi nggo Abachi à di a bu na nggo. Ima yo du ma nu ba inkindirr yi nggo à da du uwa à taka nu ba nggo. A na na du iche a ttu angu.

³⁴ A zhi uru ku nggo u karr kakami, aba kpa ba ttungo ni ingi ba ni injingba. A su ukpa, Abachi nu ba ukyekye uhehe. A di tsi kyekye ni iku na di ri abi ta iku abanu shishemi.

³⁵ A si ku iyo isisurr nggi i du amba ba a kpa amla ambarr ba nggo a ki nggo tsitsirr mi. A ki abanu iha di a bu ttu iga yi ttungo, aba kà ikpa ttungo ima yi, wre ba bu ki na tasi na so iso yi nggo i wre sha.

³⁶ A me abanu na hlo ba na amfarr. Na surr abanu na ache na harr ba na aki.

³⁷ A ta ba ngi na angbinta, na nggarr ba ki anga aha, na ngi ba na anjingba. Aba mi di surr inggakpa i aminta tuku i amuwu. A sa abi iha. A tsutsarr ba kakami.

³⁸ Ingingbru yi si zha anishirr azizi bama hen. Abanu ba a kru sharri na ankpuji na agbre na di so na akohan na adduddu.

³⁹ Iyo isisurr i anishirr angga ba i du anishirr gb-yarr ba asa. Ni igbyarr asa ima mi, uyirr ambarr a si kpa inkindirr yi nggo Abachi à da du uwa à taka nu ba hen.

⁴⁰ Uwanggo su nu nggo Abachi se ni inkindirr iwre zu ki inta, na si zha di a bu kpa azadi ka iyo isisurr ambarr ka sa ni inta hen.

12

Ga agurr a Yesu wa

¹ A ti si inta na anko, inta i se na akpa anishirr wa nggo uzirr umbarr ku u tsarr inta inkindirr yi nggo iyo isisurr i se ma. Uwa a si ni ima yo, imba bu di inta ka aseki ka wemi nggo a harr ki inta anko tuku ila ure yi nggo vu inta nyarr gri gbangba ni bu kru ukru ku nggo u si ni ichi imunta ni isisurr iyirr.

² Di inta surr ashishi amunta ka ni Yesu ku, nggo iyo isisurr imunta yi bazhi ni imeme kuma ni ikikre yi, i zhi nu uwa yo ku. Yesu à si kru, nggo a tsutsarr ma hen. A ka na yo itu nu nggo à hi inyarr yi nggo i kurr bi ma nggo. A si kye ittu ishisha yi nu unkunkurr ku ki inkindirr hen. Ziza à so nu ungo ri ku Abachi na abubo a ittu ama wa.

³ Kye iha yi nggo Yesu a ki yi, tuku nggo a vu isisurr gri, nu nggo anishirr abi la ure ba a karr ma kakami nggo. Uwa a si ni ima yo imba bu si du ukpa u su imba ni gru ba iga yi ttungo yi hen.

⁴ Ita ukpa imba yi ni ida ila ure i nise ma nu unto ku nggo imba ta ka ayiyi amba wa hre.

⁵ Imba kparamusu mu na are ka ni ukyekye ka nggo Abachi à re ki imba na ka ki amumarr ama nggo? À da di,

“Uzumu, si kye inggarr ito i Atiko yi kpachirr hen, ni si su ukpa nggo a ti nggarr ito nu ùwà ku hen.

⁶ Abangga ba nggo Abachi à kpanye na ba nggo, uwa à di nggarr ito na abama yo ba da a na ndanda, na di tsutsarr undurr wa nggo a kpa ma ki uvuvurr ama.”*

⁷ Imba bu vu isisurr ni iha yi nggo imba so ki yi. I si nâ ta su nggo aki di tsutsarr uzuma. Iha imba yi i tsarr da Abachi à so tsutsarr imba nâ ta si amarr ma. Uvuvurr numa à ka se nggo aki wa si di nggurr ma hen?

⁸ Abachi à ta si tsarr imba iso nâ ta si inkpu amumarr yi hen, meme nggo, imba si si ku amumarr ama jiji hen ni sa abi ingri tankpa.

⁹ Inta we se na akiki ni ingbingbru inggi yi nggo a di tsarr inta ure, inta di wo ba ure. Ni itu ima yo inta bu ni atu munta wa ku itsarr yi nggo Aki munta wa nu unklassu à ni inta. Ima yo ta di inta so.

¹⁰ Akiki amunta bi ingbingbru ba a ti kye iwre ba nggo aba sha ki inta iha a ki ivi ntsi. Uwa ta si Abachi nanko à di ssu inta ki ku uzizi umunta mu, wre ki inta bu kaki nâ ta su uwa.

¹¹ Inta di vri kakami nggo a ti tsarr inta ure. I di vri, u nu ugo ku, nggo inta ti kpa azadi ka itsarr ka, inta di se ni isu isisurr, nggo inta ti ko zirr na anko a iwre wa.

¹² Na ango amba ka nggo a ji ywi, ni na aza amba ka nggo a vu chi.

---

* **12:6** Kye zizo *Assurre 3:11-12*.

¹³ Ga anko nggo a su ku aza amba ka ntto. Meme nggo, abangga ba nggo a ga imba nggo a ti si aba kpre aza mi, aba a si ta bwu aza na kuhre hen, na ta kaki kyekye zizo.

Imba si ka Abachi hen

¹⁴ Ta ukpa ni so su na anishirr ba we. Ni so iso anishirr ba nggo a ba itu imbarr yi a nu Abachi. Imba ti si na meme hen, imba si taka hi Abachi hen.

¹⁵ Ta ukpa ni ssu ikpa gri ni si du unuma ni imba ba à ka ssu uzizi ku Abachi ku hen. Si du unuma kaki uzhezhi ki ri kpakpa na gri ki imba ivri, na na imba kaki aba ankizhi hen.

¹⁶ Ki bwe, ni si du unuma à na tankpami, ka sama ni ihi Abachi hen, nâ ta si Isuwa, nggo à ba inkpinkpye ima i uvuvurr ni meme à re na kpa ila i ankpuyirr.

¹⁷ Imba hi di nu ugo ku nggo Isuwa à na meme, na ni zha du uwa ta kpa iyo angu i aki ama yi nggo, aki wa à kà. Isuwa à zha anko a ikasarr ni ina ima yi na zha lankarr, ka nu nggo à zha iyo angu izizi yi kakami na ashishi kye ma, anko sama.

¹⁸ Imba si nga ni igbre wa nggo a ka si sa ungo na ku mu hen, ni si nga ni igbre wa nggo a so rri nâ ta si uru mu hen. Imba si nga si ni ibwu tuku ivri isisurr tuku akazhi hen.

¹⁹ Imba si nga si ni ingba yi nggo a vri yi hantu mu hen, ka na akorr wa nggo ábáchí ambirr ba à wo wa, na barr da aba si zha iwo wa zizo hen.

²⁰ A si kpanye na wo igba utu yi nggo a da ba di, “Inkindirr inuma ka ininazzu a ti sa ungo ni igbre wa, aba bu ngu ma hen.”†

---

† **12:20** Kye zizo *Issuzzu 19:12-13*.

21 Inkindirr yi nggo anishirr ba a hi ni igbre wa i ki ba isisu kakami u Musa à da di, “Isisu i ki ingga ni di ingga so wri kpakpa.”‡

22 Iya, ziza imba nga si ni Igbigbu i Zayo§, ni igbu a Abachi wa nggo à so tsitsirr, nu Urushalima nu unkllassu wa tuku inggurr bi inyarr i akpa abitu ba Abachi ba.

23 Imba nga si ni inggurr bi i amumarr abi imeme ba Abachi ba nggo a charr asa ambarr wa nu unkllassu. Imba nga na Abachi ku, uni bre amu a anishirr wa we, tuku izhi i anishirr azizi nggo a wre ma.

24 Imba nga ni Yesu ku nggo à gri ishi azhi ihehe yi ka nga zhi na Abachi ku. Imba nga ni Yesu ku nggo uwa yo à kri ku Abachi na anishirr ba na atsutsu, ni nga na ayiyi wa nggo a mi wa na gri nggurr zhi na re are ka nggo a wre sha ayiyi a Habila wa nggo à yì zha di a bi han unka mu.

25 Ki bwe ni si kà iwo ku uwanggo nggo so re hen. Abangga ba nggo a kà iwo ku uni so re ni imimi wa a ti si firr ssuzzu hen, inta taka firr ssuzzu kingginggi nu nggo inta ti ka share nu uwanggo nggo à so re zhi nu unkllassu nggo?

26 Ukorrr umaku u du ingbingbru yi i battu ni ivi ima yi. I ziza nggo uwa à da ki inta di, “Ingga i si ta du ingbingbru yo na nkpama i battu zizo hen, unkllassu ku mi ta battu meme.”

27 Ure ku nggo a da di, “zizo wa nggo,” à tsarr inta krizhizhi mi di aseki ka nggo a na ka a taka

---

‡ 12:21 Kye zizo *Are Ka Zizo 9:19*. § 12:22 *Igbigbu i Zayo*: Isa i Urushalima, igbù wa nggo anishirr ba Abachi ba a di so.

battu na kuhre, wre ku aseki ka nggo a ka si battu hen, a bu kri.

²⁸ Ni ima yo, imba di inta nyarr ku Abachi, nu nggo inta so kpa ittu yi nggo ka si battu hen. Inta bu kuchi ni gbyarr ku Abachi asa na anko wa nggo a wre ku, ni inkpinkpye tuku isisu,

²⁹ nggo Abachi munta wa à si nâ ta su irrirri uru yi ku nggo di tu aseki ka nado.

13

Undu ku nggo u ta du Abachi à nyarr inta nggo

¹ Imba kuchi ni ikpanye ni ikpa nâ ta su nggo amuyirr a di na.

² Imba bu di kpa abichirr na ango ahaha na ako amba wa. Abanu a na meme yo na kpa abitu ba Abachi na si hi hen.

³ Imba bu di ri amarr ka abangga ba nggo a kri ni iharr na ti imba kri ni iharr yi ndo. Ri amarr ka abangga ba nggo a ko ki iha, na ti imba so ki iha yi na ba.

⁴ Anishirr we bu kye igarr ssu nu ungo. Unuru tuku ayamba a bu gri igarr imbarr yi zizi. Abachi à ta bre amu ku abangga ba nggo a di ssuzzu ku di zha abanu na ábì, na abi la abubo.

⁵ Imba ka isisurr imba glo ni zharr inklo. Inkindirr inggi yi nggo imba i si na yi nggo, imba nyarr ku Abachi, nu nggo Abachi na nkpama à da di,

“Ingga i si ta kà ùwà du hen,

ni si ta ttu ùwà ttungo hen.”*

⁶ A si ni ima yo, imba bu di inta da sama ni isisu di,

---

* **13:5** Kye zizo *Are Ka Zizo 31:6*.

“Akiko wa yo à su uni zi ingga wa, isisu i si ta ki ingga hen.

Unushirr ka na ki ingga angginggi?”†

⁷ Ri amarr ka abangga ba nggo di hru imba na bre ki imba ure ku Abachi ku. Imba ga uzirr umbarr ku tuku iyo isisurr imbarr yi.

⁸ Yesu Kristi à si meme yo nare, ari tuku ase na ase.

⁹ Imba bu si du itsarr inuma tankpami i ka imba glo na anko wa hen. I wre imba bu kpa ukyekye zhi ni ina wre i Abachi yi, ni si kye di iga are ka iri ila nggi i ta ni imba ukyekye hen. Are kama si di zi abangga ba nggo di ga ka hen.

¹⁰ Abikye ba nggo a na undu na abubo a ibarr a ani Yahuda wa, a ka si ri aseki ka nggo a gri ku to na akikre ka ito amunta ka hen.

¹¹ Ankpye unkpi abikye ani Yahuda wa a di gri ayiyi a ininazzu na nga nu Unto ku Iwre Sha Kakami. A nga ni di to ku ila ure imbarr yi, na di tu aku a ininazzu wa nggo a han nu uru, nu ugo ku igbu ambarr wa.

¹² Uwa a si ima yo du Kristi à ttu ku ila ure imunta yi nu ugo ku ìgbù ku meme na ka ayiyi ama wa hre, wre ku bu ngla anishirr ama ba.

¹³ Ni itu ima yo, inta mi bu huzzu nga nu ugo ku igbu ku, ni kpa ishisha yi na anko yiyirr ama wa nâ ta su nggo a nu ma ishisha.

¹⁴ Inta i sama ni ìgbù ni so sese ni ingbingbru inggi yi. Inta so ko kye anko a ìgbù numa mu ni ichi.

---

† **13:6** Kye zizo *Asarr 118:6*.

¹⁵ Ni izi i Yesu, di inta kuchi ni nu Abachi ini i inyarr munta yi, zhi ni ibarr angu munta yi nggo i kpanye da a sa Atiko.

¹⁶ Imba si ba ttungo ni na aseki azizi tuku izi ikpa imba yi hen. Izi ima yo i si ito yi nggo Abachi à di nyarr yi.

¹⁷ Wo ku abi hru imba ba, ni na inkindirr yi nggo a da di imba bu na yi. A so di kye imba ttuttumi sama ni iso isu, nu nggo a hi da Abachi à ta zhi ba undu ku nggo a na nggo. Imba ti wo ba ure, aba a ta na undu umbarr ku ni inyarr. Imba ti si wo ba hen aba ta cha ashishi nu undu ku. Ima mi si ta zi imba hen.

¹⁸ Imba di barr ki inta ttuttumi. Inta hi di inta sama ni ila ni isisurr munta nggo inta zha di inta ta di na aseki ka iwre ttuttumi.

¹⁹ Ingga tsi ki imba ango di imba bu barr du Abachi gri ingga kanga ni imba ba hanhan mi.

Ibarr i ikikre yi

²⁰ Abachi nggo à di ni isu isisurr, na à ta Atiko munta wa Yesu si. Ziza nggo Yesu nggo à si nâ ta su Uni ho Unkpi wa nggo à na undu na ayiyi ama wa na hu azhi ka Abachi ka nggo so sese ni itu aminta ama ba.

²¹ Abachi bu zi imba na di imba na aseki zizi ka we nggo à zha di imba bu na nggo, na bu du Yesu Kristi à di inta na inkindirr yi nggo iwre ku nggo. Inkpinkpye yi bu si i Yesu Kristi ase na ase. Du yi si meme yo.

²² Amuya amba na aniru, ingga charr uvu ungbamvu ku nggo ku, wre ki ingga bu ni imba ukyekye. Ni barr imba bu shirr atu zizi ku inggurr imungga yi.

²³ Imba bu hi di a ka ttu iziya munta wa Timoti ssuzzu nu uki ku iharr ku ba. A ti nga ni ingga ku korr, ingga taka gri ma kye ni nga ni imba ba.

²⁴ Chi ki ingga ankpinkpye amba ba wemi, ni chi abiga ba wemi. Amuya abiga ba ni igbu nu Italiya a di ingga bu chi imba.

²⁵ Abachi bu na ki imba we uzizi umaku.

Ungbamvu Ku Abachi Azhi Ahehe Ka New Testament in Ninzo (NI:nin:Ninzo)

copyright © 2011 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Ninzo

Translation by: Wycliffe Bible Translators, Inc.

Copyright Information

© 2011, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

Printed book ISBN 9789789156047

The New Testament

in Ninzo

© 2011, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2019-08-09

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 18 Apr 2025 from source files
dated 29 Jan 2022
d46fed5f-6317-5355-ab77-aef8925db2e6